

ODLUKA

O BLIŽEM NAČINU IZRAČUNAVANJA REDOVNIH DOPRINOSA KOJE KREDITNE INSTITUCIJE UPLAĆUJU SANACIONOM FONDU

("Službeni list Crne Gore", br. 127/20 od 29.12.2020, 045/21 od 29.04.2021, 040/25 od 24.04.2025,
017/26 od 13.02.2026)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovom odlukom bliže se propisuje način izračunavanja redovnih doprinosa koje kreditne institucije uplaćuju Sanacionom fondu (u daljem tekstu: doprinosi), odnosno metodologija za obračun doprinosa i prilagođavanje doprinosa rizičnom profilu pojedinačnih kreditnih institucija u skladu sa kriterijumima za utvrđivanje njihove rizičnosti i utvrđuju se podaci koje su kreditne institucije dužne da dostave za potrebe obračuna i uplate doprinosa.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovoj odluci imaju sljedeća značenja:

- 1) godišnji ciljni nivo je ukupan iznos godišnjih doprinosa koji Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) utvrdi za svaku kalendarsku godinu da bi se dostigao godišnji ciljni nivo sredstava Sanacionog fonda iz člana 148 stav 1 Zakona o sanaciji kreditnih institucija ("Službeni list CG", broj 72/19) - (u daljem tekstu: Zakon);
- 2) centralna ugovorna strana je pravno lice koje posreduje između ugovornih strana koje su zaključile ugovor na osnovu kojih se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta i postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu;
- 3) derivati su prenosive hartije od vrijednosti koje daju pravo na sticanje ili prodaju tih hartija od vrijednosti ili na osnovu kojih se može obavljati plaćanje u novcu, a čiji iznos se utvrđuje na osnovu hartija od vrijednosti, valuta, kamatnih stopa ili prinosa;
- 4) banka koja odobrava promotivne kredite je subjekt koji je osnovala država Crna Gora, a koji daje promotivne kredite na nekonkurentnoj i neprofitnoj osnovi radi promocije ciljeva javne politike, pod uslovom da osnivač ima obavezu da zaštiti ekonomsku osnovu tog subjekta i održi njegovo redovno poslovanje, ili da garantuje za najmanje 90% početnog finansiranja ili promotivnog kredita koji direktno ili indirektno odobrava;
- 5) promotivni kredit je kredit koji daje banka koja odobrava promotivne kredite ili posrednička banka na nekonkurentnoj i neprofitnoj osnovi, u cilju promocije ciljeva javne politike države Crne Gore;
- 6) posrednička banka je kreditna institucija koja posreduje u promotivnim kreditima, ako ih ne daje kao kredit krajnjem klijentu;
- 7) obaveze koje proizlaze iz ugovora o derivatima su pojedinačne obaveze koje proizlaze iz ugovora o derivatima iz člana 148 stav 8 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija ("Službeni list CG", broj 65/25) - (u daljem tekstu: Odluka o adekvatnosti kapitala) ili, ako je primjenjivo, obaveze koje proizlaze iz skupa za netiranje tih ugovora o derivatima;
- 8) iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže je iznos nadoknade koji je prikupljen ili isplaćen kako bi se uvažile trenutne izloženosti kreditne institucije koje proizlaze iz stvarnih promjena tržišnih cijena.

II. METODOLOGIJA ZA OBRAČUN I PRILAGOĐAVANJE DOPRINOSA

Utvrđivanje godišnjih doprinosa

Član 3

- (1) Centralna banka utvrđuje godišnje doprinose koje plaća svaka kreditna institucija, srazmjerno njihovom rizičnom profilu, na osnovu podataka koje kreditne institucije dostavljaju u skladu sa članom 10 ove odluke i primjenom metodologije iz ovog poglavlja.
- (2) Centralna banka utvrđuje godišnji doprinos iz stava 1 ovog člana uzimajući u obzir godišnji cilj nivo sredstava Sanacionog fonda iz člana 148 stav 1 Zakona i prelazni period iz člana 159 Zakona za dostizanje tog ciljnog nivoa.

Prilagodavanje osnovnog godišnjeg doprinosa rizičnom profilu kreditne institucije

Član 4

- (1) Prilikom izračunavanja doprinosa u skladu sa članom 149 stav 2 Zakona, isključuju se sljedeće obaveze:
 - 1) obaveze u okviru grupe koje proizilaze iz transakcija zaključenih od strane kreditne sa drugom kreditnom institucijom koja je dio iste grupe, ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - obje kreditne institucije iz grupe imaju sjedište u Crnoj Gori;
 - obje kreditne institucije iz grupe su u potpunosti uključene u kontrolu na konsolidovanoj osnovi u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama ("Službeni list CG", broj 72/19) - (u daljem tekstu: Zakon o kreditnim institucijama) i podliježu adekvatnoj centralizovanoj proceduri procjene, mjerenja i kontrolisanja rizika;
 - ne postoje trenutne ili predviđene značajne materijalne ili pravne prepreke za brzu otplatu obaveza po njihovom dospjeću;
 - 2) obaveze koje je stvorila kreditna institucija koja je član institucionalnog sistema zaštite, na osnovu sporazuma zaključenog sa drugom kreditnom institucijom koja je član istog institucionalnog sistema zaštite, ako taj institucionalni sistem zaštite ispunjava uslove iz člana 35 stav 2 Zakona;
 - 3) u slučaju kreditnih institucija koje posluju sa promotivnim kreditima, obaveze posredničke banke prema izvornoj ili drugoj banci koja odobrava promotivne kredite ili drugoj posredničkoj kreditnoj instituciji i obaveze izvorne banke koja odobrava promotivne kredite prema njenim partnerima koji učestvuju u finansiranju, u mjeri u kojoj iznos tih obaveza odgovara iznosu promotivnih kredita te kreditne institucije.
- (2) Obaveze iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana ravnomjerno se odbijaju prilikom svake transakcije od iznosa ukupnih obaveza kreditnih institucija koje su strane u transakcijama ili sporazumima iz tih tačaka.
- (3) Za potrebe izračunavanja obaveza kreditnih institucija, prosječni godišnji iznos obaveza koje proizilaze iz ugovora o derivatima iz člana 148 stav 8 Odluke o adekvatnosti kapitala izračunat na kvartalnoj osnovi, uključujući vanbilansne obaveze, vrednuje se u skladu sa čl. 5a do 5e ove odluke.
- (4) Vrijednost obaveza koje proizilaze iz ugovora o derivatima ne može biti manja od 75% vrijednosti tih obaveza dobijenih primjenom računovodstvenih pravila primjenljivih na kreditnu instituciju za namjene finansijskog izvještavanja, a ako ne postoji računovodstvena mjera izloženosti za određene derivatne instrumente jer se evidentiraju u vanbilansu, kreditna institucija Centralnoj banci prijavljuje zbir pozitivnih fer vrijednosti tih derivata kao zamjenski trošak i dodaje ih u svoje bilanse stanja.
- (5) Za potrebe izračunavanja obaveza kreditne institucije, iz ukupnih obaveza se isključuje računovodstvena vrijednost obaveza koje proizilaze iz ugovora o derivatima, a uključuje se odgovarajuća vrijednost utvrđena u skladu sa stavom 4 ovog člana.
- (6) Centralna banka provjerava ispunjenost svih uslova i zahtjeva iz st. 1 do 5 ovog člana, korišćenjem procjena koje sprovi njena funkcionalna cjelina za superviziju.

Kriterijumi i pokazatelji za utvrđivanje rizika

Član 5

- (1) Centralna banka procjenjuje rizični profil kreditne institucije na osnovu sljedećih kriterijuma rizika:
 - 1) izloženost riziku, koji čine sljedeći pokazatelji rizika:
 - regulatorni kapital i kvalifikovane obaveze koje kreditna institucija drži iznad minimalnog zahtjeva za regulatornim kapitalom i kvalifikovanim obavezama (u daljem tekstu: MREL);
 - pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom (LCR);
 - koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala (CET 1);
 - ukupan iznos izloženosti riziku podijeljen sa ukupnom aktivom;
 - 2) stabilnost i raznovrsnost izvora finansiranja, koji čine sljedeći pokazatelji rizika:
 - koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR); i

- koeficijent likvidne pokrivenosti (LCR);
- 3) značaj kreditne institucije za stabilnost finansijskog sistema ili ekonomije, koji čini pokazatelj "učešće međubankarskih kredita i depozita", koji pokazuje značaj kreditne institucije za ekonomiju Crne Gore;
- 4) dodatni pokazatelji rizika koje određuje Centralna banka, koji čine sljedeći pokazatelji:
- aktivnosti trgovanja, vanbilansne izloženosti, derivati, složenost i procjena mogućnosti sprovođenja sanacije;
 - članstvo u institucionalnom sistemu zaštite;
 - obim prethodne vanredne javne finansijske podrške.
- (2) Prilikom određivanja različitih pokazatelja rizika iz stava 1 tačka 4 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir značaj tih pokazatelja u svijetlu vjerovatnoće da će kreditna institucija biti predmet sanacije i, kao posljedicu toga, vjerovatnoću korišćenja aranžmana finansiranja sanacije u slučaju njene sanacije.
- (3) Prilikom određivanja pokazatelja iz stava 1 tačka 4 alineja 1 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir:
- 1) povećanje rizičnog profila kreditne institucije zbog:
 - značaja aktivnosti trgovanja u odnosu na veličinu bilansa stanja, nivo regulatornog kapitala, rizičnost izloženosti i ukupni poslovni model;
 - značaja vanbilansnih izloženosti u odnosu na veličinu bilansa stanja, nivo regulatornog kapitala i rizičnost izloženosti;
 - značaja iznosa derivata u odnosu na veličinu bilansa stanja, nivo regulatornog kapitala, rizičnost izloženosti i ukupni poslovni model;
 - mjere u kojoj se, u skladu sa Zakonom, poslovni model i organizaciona struktura kreditne institucije smatraju složenim;
 - 2) smanjenje rizičnog profila kreditne institucije zbog:
 - relativne količine derivata za koje se vrši kliring preko centralne ugovorne strane (CCP);
 - mjere u kojoj se, u skladu sa Zakonom, sanacija kreditne institucije može izvršiti brzo i bez pravnih prepreka.
- (4) Prilikom određivanja pokazatelja iz stava 1 tačka 4 alineja 2 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir:
- 1) da li će iznos sredstava, koji je dostupan bez odlaganja za potrebe dokapitalizacije i za finansiranje likvidnosti u cilju podrške kreditnoj instituciji u slučaju problema, biti dovoljan da omogući vjerodostojnu i efikasnu podršku toj kreditnoj instituciji;
 - 2) stepen pravne ili ugovorne sigurnosti da će sredstva iz tačke 1 ovog stava biti u potpunosti iskorišćena prije traženja bilo kakve vanredne javne finansijske podrške.
- (5) Prilikom određivanja pokazatelja rizika iz stava 1 tačka 4 alineja 3 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir:
- 1) maksimalnu vrijednost u rasponu iz faze 3 Priloga 1, koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio, za svaku kreditnu instituciju koja je dio grupe, a koja se restrukturira nakon prijema bilo kojih državnih ili ekvivalentnih sredstva (npr. iz Sanacionog fonda) i koja je još uvijek u periodu restrukturiranja ili stečaja, osim u posljednje dvije godine primjene plana restrukturiranja;
 - 2) minimalnu vrijednost u rasponu iz faze 3 Priloga 1 ove odluke, za ostale kreditne institucije.
- (6) Procjene za potrebe st. 3, 4 i 5 ovog člana vrši funkcionalna cjelina Centralne banke za superviziju.

Vrijednost izloženosti po derivatima

Član 5a

- (1) Kreditne institucije određuju vrijednost iznosa obaveza koje proizilaze iz ugovora o derivatima iz člana 148 stav 8 Odluke o adekvatnosti kapitala, uključujući vanbilansne obaveze, u skladu sa članom 5b ove odluke.
- (2) Radi određivanja vrijednosti izloženosti po derivatima, kreditne institucije mogu uzeti u obzir efekte ugovora o novaciji i drugih sporazuma o netiranju u skladu sa članom 5b ove odluke, pri čemu se netiranje između različitih proizvoda ne može primjenjivati.
- (3) Kreditne institucije neće primijeniti smanjivanje vrijednosti, ako to smanjenje proizilazi iz obezbjeđenja kolaterala u vezi sa ugovorima o derivatima.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana kreditna institucija može da primijeni netiranje unutar svake pojedinačne kategorije proizvoda koje proizilaze iz ugovora o derivatima iz člana 148 stav 8 Odluke o adekvatnosti kapitala, ako je ta kategorija predmet sporazuma o netiranju između različitih kategorija proizvoda.

- (5) Za potrebe primjene st. 1 i 2 i stava 4 ovog člana, iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže plaćen drugoj ugovornoj strani u novcu, kreditne institucije mogu odbiti od dijela troška zamjene vrijednosti izloženosti, ako na osnovu primjenjivog računovodstvenog okvira taj iznos nadoknade nije već priznat kao smanjenje vrijednosti izloženosti i ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
- 1) da se za transakcije za koje nije izvršeno poravnanje preko kvalifikovane centralne ugovorne strane iz člana 3 tačka 54 Odluke o adekvatnosti kapitala, ne odvaja novčani iznos plaćen drugoj ugovornoj strani;
 - 2) iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže izračunava se i razmjenjuje svakodnevno na osnovu tržišnog vrednovanja pozicija u derivatima;
 - 3) iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže koji se plaća u novcu mora biti u istoj valuti kao kod ugovora o derivatima;
 - 4) razmijenjeni iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže je puni iznos koji bi bio potreban za potpuno uklanjanje izloženosti utvrđene prema tržišnoj vrijednosti derivata u skladu sa pragom i najnižim iznosima za prenos primjenjivim na tu kreditnu instituciju;
 - 5) ugovor o derivatima i iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže između kreditne institucije i druge ugovorne strane u tom ugovoru pokriveni su jedinstvenim sporazumom o netiranju koji kreditna institucija može tretirati kao osnov za smanjenje rizika u skladu sa članom 5d ove odluke.
- (6) Ako kreditna institucija u skladu sa primjenjivim računovodstvenim standardima priznaje iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže primljen u novcu od druge ugovorne strane, kao plativu obavezu može isključiti iz mjere izloženosti ako su ispunjeni uslovi iz stava 5 ovog člana.
- (7) Za potrebe primjene st. 5 i 6 ovog člana primjenjuje se sljedeće:
- 1) smanjenje plaćenog iznosa nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže ograničeno je na negativni dio sadašnjeg troška zamjene vrijednosti izloženosti;
 - 2) kreditna institucija ne može da upotrebljava iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže plaćen u novcu za smanjenje iznosa potencijalne buduće kreditne izloženosti, uključujući i uslov iz člana 5e stav 5 ove odluke.
- (8) Izuzetno od st. 1 i 2 i stava 4 ovog člana, kreditne institucije mogu primjenjivati pojednostavljenu metodu izloženosti iz člana 5c ove odluke za određivanje vrijednosti izloženosti ugovora o derivatima iz člana 148 stav 8 Odluke o adekvatnosti kapitala, ako veličina bilansnih i vanbilansnih poslova sa derivatima tih kreditnih institucija ispunjava uslove iz člana 347 stava 2 Odluke o adekvatnosti kapitala.
- (9) Kreditne institucije koje primjenjuju pojednostavljenu metodu izloženosti ne umanjuju mjeru izloženosti za iznos nadoknade koji proizilazi iz varijacione marže primljen u novcu.

Metoda tržišne vrijednosti

Član 5b

- (1) Trošak zamjene obaveza koje proizlaze iz ugovora o derivatima na nivou skupa za netiranje je apsolutna neto tržišna vrijednost tih ugovora unutar skupa za netiranje, bez umanjenja za iznos kolaterala koji se drži ili daje, pri čemu se pri izračunu neto tržišne vrijednosti netiraju pozitivne i negativne tržišne vrijednosti.
- (2) U svrhu primjene stava 1 ovog člana kreditne institucije pojedinačnu transakciju derivatima tretiraju kao zaseban skup za netiranje.
- (3) Radi određivanja potencijalne buduće kreditne izloženosti, kreditne institucije procijenjene iznose ili odnosne vrijednosti, zavisno od slučaja, množe odgovarajućim procentom iz tabele 1 Priloga 3, koji je dat u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio, u skladu sa sljedećim principima:
 - 1) ugovore o derivatima koji se ne mogu rasporediti u jednu od pet kategorija iz tabele 1 Priloga 3 ove odluke, kreditne institucije tretiraju kao ugovore koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal;
 - 2) za ugovore o derivatima sa višestrukim razmjenama glavnice, procenti se množe brojem preostalih plaćanja u skladu sa odredbama tih ugovora;
 - 3) za ugovore o derivatima koji su strukturirani tako da se preostale izloženosti podmiruju na unaprijed utvrđene datume plaćanja i čije se odredbe uvijek ponovno utvrđuju tako da je tržišna vrijednost ugovora o derivatu na te unaprijed utvrđene datume jednaka nuli, preostali rok do dospijeca jednak je roku do prvog sljedećeg datuma utvrđivanja;
 - 4) u slučaju ugovora vezanih uz kamatnu stopu koji ispunjavaju kriterijume iz tačke 3 ovog stava i imaju preostali rok do dospijeca duži od godinu dana, primjenjuje se procenat koji nije manji od 0,5%.
- (4) Vrijednost izloženosti iz stava 3 ovog člana predstavlja zbir sadašnjeg troška zamjene i potencijalne buduće kreditne izloženosti.

Pojednostavljena metoda izloženosti

Član 5c

- (1) U skladu sa pojednostavljenom metodom izloženosti kreditne institucije određuju vrijednost izloženosti množenjem procijenjenog iznosa svakog instrumenta odgovarajućim procentima iz tabele 2 Priloga 3 ove odluke.
- (2) Pri izračunu vrijednosti izloženosti ugovora vezanih uz kamatnu stopu kreditne institucije mogu primijeniti izvorni rok dospijea ili preostali rok do dospijea.

Priznavanje sporazuma o netiranju kao osnov za smanjenje rizika

Član 5d

Kao osnov za smanjenje rizika u skladu sa članom 5e ove odluke tretiraju se sporazumi o netiranju koje je Centralna banka priznala u skladu sa članom 380 Odluke o adekvatnosti kapitala i pod uslovom da ta kreditna institucija ispunjava obaveze iz članom 384 te odluke, i koji su:

- 1) dvostrani ugovori o novaciji između kreditne institucije i druge ugovorne strane, na osnovu kojih se međusobna potraživanja i obaveze automatski prebijaju tako da se navedenom novacijom utvrdi jedinstveni neto iznos svaki put kad se novacija primijeni, čime se stvara jedinstveni novi ugovor koji obavezuje ugovorne strane i zamjenjuje sve prethodne ugovore i obaveze ugovornih strana na osnovu tih ugovora;
- 2) druge vrste dvostranih ugovora između kreditne institucije i druge ugovorne strane.

Efekti priznavanja netiranja kao osnov za smanjenje rizika

Član 5e

- (1) Prilikom tretmana sporazuma o netiranju, a u slučaju ugovora o novaciji, umjesto bruto iznosa kreditne institucije mogu ponderisati jedinstvene neto iznose određene u tim ugovorima.
- (2) Za potrebe primjene člana 5b ove odluke kreditne institucije mogu uzeti u obzir ugovor o novaciji pri određivanju:
 - 1) troška zamjene iz člana 5b st. 1 i 2 ove odluke;
 - 2) procijenjenih vrijednosti glavnice ili vrijednosti iz člana 5b stav 3 ove odluke.
- (3) Pri primjeni pojednostavljene metode izloženosti radi određivanja procijenjenog iznosa iz člana 5c stav 1 ove odluke, kreditne institucije mogu uzeti u obzir ugovor o novaciji.
- (4) U slučajevima iz stava 3 ovog člana kreditne institucije primjenjuju procenete iz tabele 2 Priloga 3 ove odluke.
- (5) U slučaju drugih sporazuma o netiranju koji nisu obuhvaćeni st. 1 do 4 ovog člana, kreditne institucije su dužne da primjenjuju član 5b ove odluke, na sljedeći način:
 - 1) trošak zamjene iz člana 5b st. 1 i 2 ove odluke za ugovore obuhvaćene sporazumom o netiranju dobija se na osnovu stvarnog hipotetičkog neto troška zamjene koji proizilazi iz sporazuma, a ako iz netiranja proizlazi neto potraživanje za kreditnu instituciju koja izračunava neto trošak zamjene, trošak zamjene biće jednak nuli;
 - 2) vrijednost potencijalne buduće kreditne izloženosti iz člana 5b stav 3 ove odluke za sve ugovore obuhvaćene sporazumom o netiranju umanjuje se prema sljedećoj formuli:

$$PCE_{red} = 0,4 \cdot PCE_{gross} + 0,6 \cdot NGR \cdot PCE_{gross},$$

pri čemu je:

PCE_{red} = umanjena vrijednost potencijalne buduće kreditne izloženosti za sve ugovore sa drugom ugovornom stranom obuhvaćene valjanim dvostranim sporazumom o netiranju;

PCE_{gross} = zbir vrijednosti potencijalne buduće kreditne izloženosti za sve ugovore sa drugom ugovornom stranom obuhvaćene valjanim dvostranim sporazumom o netiranju, a koje se izračunavaju množenjem njihovih nominalnih iznosa glavnice sa odgovarajućim procentima iz tabele 1 Priloga 3 ove odluke;

NGR = omjer neto i bruto vrijednosti koji se izračunava kao količnik neto troška zamjene za sve ugovore obuhvaćene valjanim dvostranim sporazumom o netiranju sa drugom ugovornom stranom (brojilac) i bruto vrijednosti troška zamjene za sve ugovore obuhvaćene valjanim dvostranim sporazumom o netiranju sa tom drugom ugovornom stranom (imenilac).

- (6) Pri izračunu potencijalne buduće kreditne izloženosti prema formuli iz stava 5 tačka 2 ovog člana kreditne institucije mogu potpuno usklađene ugovore o derivatima obuhvaćene sporazumom o netiranju tretirati kao jedinstveni ugovor sa pretpostavljenom vrijednošću glavnice jednakom neto primanjima.

- (7) Pri primjeni člana 5c stav 1 ove odluke kreditne institucije mogu potpuno usklađene ugovore o derivatima obuhvaćene sporazumom o netiranju tretirati kao jedinstven ugovor sa nominalnim iznosom glavnice jednakim neto primanjima, pri čemu se nominalni iznosi glavnice množe procentima iz tabele 2 Priloga 3 ove odluke.
- (8) Za potrebe st. 6 i 7 ovog člana potpuno usklađeni ugovori o derivatima smatraju se ugovori o derivatima koji su valutni forvardi, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, ili slični ugovori u kojima je procijenjena vrijednost glavnice jednaka novčanim tokovima, ako novčani tokovi dopijevaju na isti datum valute i ako su svi nominovani u istoj valuti.
- (9) Za ugovore o derivatima uključene u sporazum o netiranju, a koji nisu obuhvaćeni st. 1 do 8 ovog člana kreditne institucije mogu smanjiti primjenjive procenete u skladu sa tabelom 3 Priloga 3 ove odluke.
- (10) U slučaju ugovora vezanih uz kamatnu stopu, kreditne institucije mogu izabrati hoće li primjenjivati izvorni rok dospjeća ili preostali rok do dospjeća.

Relativni ponderi kriterijuma i pokazatelja rizika

Član 6

- (1) Prilikom procjene rizičnog profila svake pojedinačne kreditne institucije, Centralna banka primijenjuje sljedeće pondere:
 - 1) 50% - za kriterijum iz člana 5 stav 1 tačka 1 ove odluke;
 - 2) 20% - za kriterijum iz člana 5 stav 1 tačka 2 ove odluke;
 - 3) 10% - za kriterijum iz člana 5 stav 1 tačka 3 ove odluke;
 - 4) 20% - za kriterijum iz člana 5 stav 1 tačka 4 ove odluke.
- (2) Relativni ponder pokazatelja rizika koje Centralna banka procjenjuje prilikom analize kriterijuma iz člana 5 stav 1 tačka 1 ove odluke iznosi:
 - 1) 25% - za regulatorni kapital i kvalifikovane obaveze koje kreditna institucija ima iznad iznosa MREL-a;
 - 2) 25% - za koeficijent finansijskog leveridža;
 - 3) 25% - za koeficijent redovnog osnovnog kapitala;
 - 4) 25% - za ukupan iznos izloženosti riziku podijeljen sa ukupnom aktivom.
- (3) Svaki pokazatelj rizika iz člana 5 stav 1 tačka 2 ove odluke ima jednak ponder.
- (4) Relativni ponderi pokazatelja rizika koje Centralna banka procjenjuje za određivanje kriterijuma iz člana 5 stav 1 tačka 4 ove odluke iznose:
 - 1) 45% - za aktivnosti trgovanja, vanbilansne izloženosti, derivate, složenost i mogućnost sprovođenja sanacije;
 - 2) 45% - za članstvo u institucionalnom sistemu zaštite;
 - 3) 10% - za obim prethodne vanredne javne finansijske podrške.
- (5) Prilikom primjene pokazatelja rizika iz stava 4 tačka 2 ovog člana, Centralna banka uzima u obzir relativni ponder pokazatelja iz stava 4 tačka 1 ovog člana.

Primjena pokazatelja rizika na konsolidovanom nivou

Član 7

Ako je Centralna banka, u skladu sa članom 309 stav 4 tačka 2 Zakona o kreditnim institucijama, oslobodila kreditnu instituciju obaveze ispunjavanja zahtjeva za likvidnost na pojedinačnoj osnovi, pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom iz člana 5 stav 1 tačka 2 alineja 2 ove odluke Centralna banka ocjenjuje na nivou grupe, a ocjena dobijena na osnovu tog pokazatelja na nivou grupe primjenjuje se za svaku instituciju koja je dio grupe, za potrebe izračunavanja pokazatelja rizika te kreditne institucije.

Multiplikator za prilagođavanje rizika

Član 8

- (1) Centralna banka utvrđuje dodatni multiplikator za prilagođavanje rizika za svaku pojedinačnu kreditnu instituciju, kombinovanjem pokazatelja rizika iz člana 5 ove odluke, u skladu sa formulom i postupcima utvrđenim u Prilogu 1 ove odluke.
- (2) Centralna banka utvrđuje godišnji doprinos svake pojedinačne kreditne institucije za svaku kalendarsku godinu, množenjem osnovnog godišnjeg doprinosa sa dodatnim multiplikatorom za prilagođavanje rizika, u skladu sa formulom i postupcima utvrđenim u Prilogu 1 ove odluke.

- (3) Multiplikator za prilagođavanje rizika iz stava 2 ovog člana kreće se u rasponu od 0,8 do 1,5.

Novе kreditne institucije ili statusne promjene

Član 9

- (1) Ako je kreditna institucija predmet supervizije samo u jednom dijelu kalendarske godine, djelimični godišnji doprinos naplaćuje se zajedno sa godišnjim doprinosom za sljedeću kalendarsku godinu.
- (2) Statusna promjena kreditne institucije izvršena tokom kalendarske godine ne utiče na godišnji doprinos koji se plaća za tu godinu.

III. IZVJEŠTAVANJE CENTRALNE BANKE

Obaveze kreditnih institucija po osnovu izvještavanja

Član 10

- (1) Kreditna institucija je dužna da Centralnoj banci dostavlja podatke iz Priloga 2, koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio, do 28. februara tekuće godine, sa stanjem na dan 31. decembra prethodne godine.
- (2) Ako kreditna institucija ne dostavi sve podatke iz stava 1 ovog člana u propisanom roku, Centralna banka koristi procjene ili sopstvene pretpostavke za izračunavanje godišnjeg doprinosa te kreditne institucije.
- (3) Ako je podatke dostavljene Centralnoj banci u skladu sa stavom 1 ovog člana, nakon revizije finansijskih iskaza ili drugog razloga, potrebno izmijeniti, izmijenjene podatke kreditna institucija je dužna da dostavi Centralnoj banci bez odlaganja.
- (4) Ako kreditna institucija ne dostavi podatke iz stava 1 ovog člana u propisanom roku, Centralna banka može toj kreditnoj instituciji dodijeliti najveći iznos multiplikatora za prilagođavanje riziku iz člana 8 stav 3 ove odluke.

Aranžmani o saradnji

Član 11

- (1) Funkcionalna cjelina Centralne banke za superviziju, u cilju obezbjeđivanja da se doprinosi uredno plaćaju, funkcionalnoj cjelini Centralne banke za sanaciju, na njen zahtjev, pruža pomoć u izvršavanju bilo koje obaveze iz ove odluke.
- (3) Funkcionalna cjelina Centralne banke za superviziju dostavlja funkcionalnoj cjelini Centralne banke za sanaciju sve podatke i informacije potrebne za izračunavanje godišnjih doprinosa, a naročito podatke i informacije povezane sa dodatnim prilagođavanjem rizika i sve relevantne izuzetke koja je Centralna banka odobrila kreditnim institucijama, u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama i Odlukom o adekvatnosti kapitala.

Dostavljanje podataka o garantovanim depozitima

Član 12

- (1) Fond za zaštitu depozita jednom godišnje, i to do 31. januara tekuće godine, dostavlja Centralnoj banci izračun prosječnog iznosa garantovanih depozita u prethodnoj godini za svaku kreditnu instituciju.
- (2) Prosječni iznos depozita iz stava 1 ovog člana za pojedinačnu kreditnu instituciju izračunava se tako što se zbir iznosa garantovanih depozita te kreditne institucije na kraju svakog kvartala podijeli sa četiri.

IV. UTVRĐIVANJE IZNOSA GODIŠNJIH DOPRINOSA

Odluka o utvrđivanju godišnjih doprinosa

Član 13

- (1) Centralna banka obavještava kreditnu instituciju o odluci kojom utvrđuje njen godišnji doprinos, najkasnije do 15. maja tekuće godine.
- (2) Centralna banka dostavlja odluku iz stava 1 ovog člana kreditnim institucijama:
- 1) elektronskim putem ili drugim sličnim sredstvima komunikacije koja omogućavaju potvrdu prijema, ili
 - 2) preporučenom poštom, sa obrascem potvrde o prijemu.
- (3) Odlukom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se uslovi i sredstva kojima će se plaćati godišnji doprinos kreditne institucije, kao i iznos učešća neopozivih obaveza plaćanja koje Centralna banka odobrava toj kreditnoj instituciji u skladu sa članom 149 stav 5 Zakona, ako je to primjenljivo.

- (4) Prilikom odlučivanja o odobravanju neopozivih obaveza plaćanja iz stava 3 ovog člana, Centralna banka prihvata samo sredstva obezbjeđenja koja se mogu brzo realizovati, uključujući i realizaciju u slučaju odluke o sanaciji koja se sprovodi tokom vikenda, i koja su konzervativno vrednovana.
- (5) U slučaju neplaćanja ili djelimičnog plaćanja doprinosa, kreditnoj instituciji se na dospelji neuplaćeni iznos obračunava zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

Izmjene godišnjeg doprinosa

Član 14

- (1) Ako su podaci koje je kreditna institucija dostavila Centralnoj banci izmijenjeni u skladu sa članom 10 stav 3 ove odluke, Centralna banka prilagođava godišnji doprinos u skladu sa izmijenjenim podacima prilikom izračunavanja godišnjeg doprinosa te kreditne institucije za narednu kalendarsku godinu.
- (2) Svaka razlika između obračunatog i plaćenog godišnjeg doprinosa i obračuna doprinosa izvršenog na bazi izmijenjenih podataka izmiruje se prilagođavanjem godišnjeg doprinosa za narednu kalendarsku godinu, koje se vrši smanjenjem ili povećanjem doprinosa za narednu kalendarsku godinu.

IV. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Obračun doprinosa za 2022. godinu

Član 14a

Izuzetno od člana 10 stav 1 ove odluke, kreditne institucije su dužne da za obračun doprinosa za 2022. godinu podatke iz Priloga 2 ove odluke dostave Centralnoj banci do 30. aprila 2022. godine, sa stanjem na dan 31. mart 2022. godine.

Stupanje na snagu

Član 15

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

POSTUPAK ZA OBRAČUN GODIŠNJIH DOPRINOSA KREDITNIH INSTITUCIJA

Postupak za obračun godišnjih doprinosa kreditnih institucija sastoji se od šest sljedećih faza:

FAZA 1

Izračun osnovnih pokazatelja

Centralna banka izračunava pokazatelje rizika primjenom sljedećih mjerila:

Stub	Pokazatelj	Mjerilo
Izloženost riziku	Regulatorni kapital i kvalifikovane obaveze koje posjeduje kreditna institucija a koji premašuju MREL	<p><u>Regulatorni kapital i kvalifikovane obaveze</u> - MREL Ukupne obaveze uključujući i regulatorni kapital</p> <p>pri čemu, za svrhu obračuna ovog pokazatelja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - regulatorni kapital je zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa definicijom iz člana 70 Odluke o adekvatnosti kapitala. - kvalifikovane obaveze su obaveze i instrumenti kapitala kako je utvrđeno propisom kojim se uređuje minimalni zahtjev za regulatornim kapitalom i kvalifikovanim obavezama. - ukupne obaveze su obaveze iz bilansa stanja kreditne institucije. - obaveze po osnovu derivata se uključuju u ukupne obaveze na osnovu toga što se daje pravo na netiranje druge ugovorne strane. - MREL je minimalni zahtjev za regulatornim kapitalom i kvalifikovanim obavezama kako je definisan članom 29 stav 1 Zakona o sanaciji.
Izloženost riziku	Koeficijent finansijskog leveridža	Koeficijent finansijskog leveridža pokazatelj definisan članom 563 Odluke o adekvatnosti kapitala.
Izloženost riziku	Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala (CET 1)	Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala je pokazatelj iz člana 114 stav 2 tačka 1 Odluke o adekvatnosti kapitala;
Izloženost riziku	TRE / Ukupna aktiva	<p>gdje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukupan iznos izloženosti riziku (TRE) znači ukupan iznos izloženosti riziku propisan članom 114 stav 3 Odluke o adekvatnosti kapitala - ukupna imovina su aktiva (sredstva) iz bilansa stanja kreditne institucije
Stabilnost i raznovrsnost finansiranja	Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)	Neto stabilni izvori finansiranja (NSFR) su neto stabilni izvori finansiranja kako je propisano članom 52 Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti u kreditnim institucijama;
Stabilnost i raznovrsnost finansiranja	Pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom (LCR)	Pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom (LCR) je pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom iz člana 114 stav 4 Zakona o kreditnim institucijama.
Značaj kreditne institucije za stabilnost finansijskog sistema ili ekonomije	Učešće međubankarskih kredita i depozita	<p><u>međubankarski krediti + međubankarski depoziti</u> <i>ukupni međubankarski krediti i depoziti</i></p> <p>gdje su: Međubankarski krediti su definisani kao zbir knjigovodstvenih iznosa kredita i avansa kreditnim institucijama drugih privrednih društava iz finansijskog sektora</p> <p>Međubankarski depoziti su definisani kao knjigovodstveni iznos depozita kreditnih institucija i drugih privrednih društava iz finansijskog sektora.</p>

FAZA 2

Diskretizacija pokazatelja

1. U formuli koja slijedi, n indeksira kreditne institucije, i indeksira pokazatelje u okviru stubova i j indeksira stubove.
2. Za svaki neobrađeni pokazatelj koji proizilazi iz faze 1, x_{ij} , osim pokazatelja „obim prethodne vanredne javne finansijske podrške“, Centralna banka izračunava broj razreda, k_{ij} , kao najbliži cijeli broj:

$$1 + \log_2(N) + \log_2 \left(1 + \frac{|g_{ij}|}{\sigma_g} \right),$$

gdje je:

- N broj kreditnih institucija koje uplaćuju doprinose Sanacionom fondu, za koji se izračunava pokazatelj;

$$g_{ij} = \frac{\frac{1}{N} \sum_{n=1}^N (x_{ij,n} - \bar{x})^3}{\left[\frac{1}{N-1} \sum_{n=1}^N (x_{ij,n} - \bar{x})^2 \right]^{3/2}};$$

$$\bar{x} = \frac{\sum_{n=1}^N x_{ij,n}}{N};$$

$$\sigma_g = \sqrt{\frac{6(N-2)}{(N+1)(N+3)}}.$$

3. Za svaki pokazatelj, osim pokazatelja „obim prethodne vanredne javne finansijske pomoći“, Centralna banka će dodijeliti isti broj kreditnih institucija u svaki razred, počev od dodeljivanja kreditnih institucija sa najnižim vrijednostima neobrađenih pokazatelja u prvi razred. U slučaju da se broj kreditnih institucija ne može tačno podijeliti sa brojem razreda, svaki od prvih r razreda, počev od razreda koja sadrži kreditne institucije sa najmanjim vrijednostima neobrađenog pokazatelja, gde je r ostatak od podjele broja kreditnih institucija, N , po broju razreda, k_{ij} , dodeljuje se jedna dodatna kreditna institucija.
4. Za svaki pokazatelj, osim za pokazatelj „obim prethodne vanredne javne finansijske pomoći“, Centralna banka će dodijeliti svim kreditna institucijama koje se nalaze u datom razredu vrijednost reda razreda, računajući s lijeva na desno, tako da je vrijednost diskretizovanog pokazatelja definisana kao $lij,n = 1, \dots, kij$.
5. Ova faza primenjuje se na pokazatelje navedene u članu 5 stav 1 tačka 4 al. 1 i 2 ove odluke samo ako ih Centralna banka odredi kao kontinuirane promjenljive.

FAZA 3

Prilagođavanje skala pokazateljima

Centralna banka će skalirati svaki pokazatelj koji proizilazi iz faze 2, $I_{ij,n}$, u opsegu 000 primjenom sljedeće formule:

1-1

$$RI_{ij,n} = (1\ 000 - 1) * \frac{I_{ij,n} - \min_n I_{ij,n}}{\max_n I_{ij,n} - \min_n I_{ij,n}} + 1 ,$$

pri čemu će argumenti minimalne i maksimalne funkcije biti vrijednosti svih kreditnih institucija koje uplaćuju doprinose Sanacionom fondu, za koji se izračunava pokazatelj.

FAZA 4

Uključivanje dodijeljenog predznaka

1. Centralna banka primenjuje sljedeće predznake na pokazatelje:

Stub	Pokazatelj	Predznak
Izloženost riziku	Regulatorni kapital i kvalifikovane obaveze koje posjeduje kreditna institucija koje premašuju MREL	-
Izloženost riziku	Koeficijent finansijskog leveridža	-
Izloženost riziku	Koeficijent adekvatnosti redovnog osnovnog kapitala (CET 1)	-
Izloženost riziku	TRE / Ukupna imovina	+
Stabilnost i raznovrsnost finansiranja	Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR)	-
Stabilnost i raznovrsnost finansiranja	Pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom (LCR)	-
Značaj kreditne institucije za stabilnost finansijskog sistema ili ekonomije	Učešće međubankarskih kredita i depozita	+
Dodatni pokazatelji rizika koje određuje Centralna banka	Članstvo u institucionalnom sistemu zaštite	-
Dodatni pokazatelji rizika koje određuje Centralna banka	Obim prethodne vanredne javne finansijske pomoći	+

Za pokazatelje sa pozitivnim predznakom, veće vrijednosti odgovaraju većoj rizičnosti kreditne institucije. Za pokazatelje sa negativnim predznakom, veće vrijednosti odgovaraju nižoj rizičnosti kreditne institucije.

Centralna banka utvrđuje pokazatelje aktivnosti trgovine, vanbilansnu izloženost, derivate, složenost i procjene mogućnosti sanacije, i u skladu s tim navodi njihov znak.

2. Centralna banka će primijeniti sljedeću transformaciju na svaki skalirani pokazatelj koji proizilazi iz faze 3, $RI_{ij,n}$, kako bi uključio njegov znak:

$$TRI_{ij,n} = \begin{cases} RI_{ij,n} & \text{if sign} = '-' \\ 1\ 001 - RI_{ij,n} & \text{if sign} = '+' \end{cases}$$

FAZA 5

Izračunavanje složenog pokazatelja

1. Centralna banka agregira pokazatelje i , pri čemu će u okviru svakog stuba j kroz ponderisani aritmetički prosjek primjenom sljedeće formule:

$$PI_{j,n} = \sum_{ij=1}^{N_j} w_{ij} * TRI_{ij,n} = w_{1j} * TRI_{1j,n} + \dots + w_{N_j} * TRI_{N_j,n},$$

gdje je:

w_{ij} ponder pokazatelja i u stubu j kako je definisano članom 6 ove odluke;

N_j je broj pokazatelja u okviru stuba j .

2. Za potrebe izračunavanje kompozitnog pokazatelja, Centralna banka agregira stubove j kroz ponderisani geometrijski prosjek primjenom sljedeće formule:

$$CI_n = \prod_j PI_{j,n}^{w_j} = PI_{1,n}^{w_1} * \dots * PI_{J,n}^{w_J},$$

gdje je:

w_j ponder stuba j kako je definisano članom 6 ove odluke;

J je broj stubova.

3. Centralna banka će primijeniti sljedeću transformaciju kako bi konačni kompozitni pokazatelj bio definisan tako što će uzimati veće vrijednosti za kreditne institucije sa višim rizičnim profilima:

$$FCI_n = 1\ 000 - CI_n.$$

FAZA 6

Izračun godišnjih doprinosa

1. Centralna banka će skalirati konačni kompozitni pokazatelj koji proizilazi iz faze 5, FCI_n , u opsegu definisanom u članu 8 primjenom sljedeće formule:

$$\tilde{R}_n = (1,5 - 0,8) * \frac{FCI_n - \min_n FCI_n}{\max_n FCI_n - \min_n FCI_n} + 0,8,$$

pri čemu će argumenti minimalne i maksimalne funkcije biti vrijednosti svih kreditnih institucija koje doprinose Sanacionom fondu, za koji se izračunava konačni kompozitni pokazatelj.

2. Centralna banka obračunava godišnji doprinos svake kreditne institucije n , na sljedeći način:

$$c_n = \mathbf{Cilj} * \frac{\frac{B_n}{\sum_{p=1}^N B_p} \cdot \tilde{R}_n}{\sum_{p=1}^N \left(\frac{B_p}{\sum_{q=1}^N B_q} \cdot \tilde{R}_p \right)},$$

gdje su:

p, q indeks kreditne institucije.

Cilj je godišnji ciljni nivo koji odredi Centralna banka u skladu sa članom 3 stav 2 ove odluke.

B_n je iznos obaveza (izuzev regulatornog kapitala) umanjениh za garantovane depozite kreditne institucije n , prilagođen u skladu sa članom 4 ove odluke.

**Podaci koje kreditne institucije dostavljaju Centralnoj banci za namjene obračuna
doprinosa Sanacionom fondu
(finansijski podaci na 31. decembar prethodne godine)**

- 1) Iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanja);
 - 2) Iskaz o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha);
 - 3) Obaveze pokrivenne članom 4 stav 1 ove odluke;
 - 4) Obaveze koje proizilaze iz ugovora o derivatima;
 - 5) Obaveze koje proizlaze iz ugovora o derivatima vrednovane u skladu sa članom 4 st. 3 i 4 ove odluke;
 - 6) Ukupan iznos izloženost riziku;
 - 7) Regulatorni kapital;
 - 8) Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET 1);
 - 9) Kvalifikovane obaveze;
 - 10) Koeficijent finansijskog leveridža;
 - 11) Pokazatelj pokrivenosti likvidnom aktivom (LCR);
 - 12) Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR);
 - 13) Međubankarski krediti;
 - 14) Međubankarski depoziti.
-

Primjenjivi ponderi za određivanje vrijednosti obaveza koje proizilaze iz derivata

Metoda tržišne vrijednosti

Tabela 1

Preostali rok do dospijeća	Ugovori vezani za kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute i zlato	Ugovori koji se odnose na vlasničke instrumente	Ugovori koji se odnose na plemenite metale koji nisu zlato	Ugovori koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal
Do godinu dana	0%	1%	6%	7%	10%
Duže od godinu do 5 godina	0,5%	5%	8%	7%	12%
Duže od 5 godina	1,5%	7,5%	10%	8%	15%

Pojednostavnjena metoda izloženosti

Tabela 2

Izvorni rok dospijeća	Ugovori vezani za kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute i zlato
Do godinu dana	0,5%	2%
Duže od godinu do 2 godine	1%	5%
Dodatak za svaku godinu nakon druge godine	1%	3%

Priznavanje sporazuma o netiranju kao osnov za smanjenje rizika

Tabela 3

Izvorni rok dospijeća	Ugovori vezani za kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute
Do godinu dana	0,35%	1,50%
Duže od godinu do 2 godine	0,75%	3,75%
Dodatak za svaku godinu nakon druge godine	0,75%	2,25%